

*Др Срђан Ђорђевић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу*

УДК: 502.211:592/599]:351.765

DOI: 10.46793/XXIV-14.269DJ

УСЛУГЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У ЗАШТИТИ ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА*

Резиме

У предметном раду ће се аутор позабавити нормативном анализом правних прописа у сфери заштите добробити животиња који су донети на нивоу локалне самоуправе. Неопходно је да се, тим путем, провери уставност и законитост поменутих правних прописа али и основаност за њихово доношење. Биће стављен акценат на различите аспекте овог проблема- како кривичноправне тако и оне грађанскоправног карактера. Будући да је реч о веома комплексној области која у први план истиче интерес и добробит животиња, неопходно је да се ово питање адекватно нормативно уреди али и да се обезбеде услови за његово спровођење у пракси.

Кључне речи: *право животиња, добробит и безбедност животиња, јединица локалне самоуправе, правни пропис, уставност, законитост.*

1. Уводна разматрања

Пре него пређемо на утврђење и лоцирање проблематике која се односи на заштиту добробити животиња, неопходно је и да пођемо од значаја који ова тема поседује. Наиме, правним прописима се, најпре, уређују друштвени односи у које људи ступају и то само они односи који су конфликтног карактера. Потребно је истаћи да поменути односи уз себе морају поседовати још један квалитет да би могли бити предмет нашег интересовања а то је да су у питању правни односи. Тек односи са таквим квалитетом завређују пажњу да буду заштићени врховним ауторитетом државне власти. Другим речима, регулисање оваквих односа јесте и циљ права уопште. „Овај врховни циљ се конкретно испољава у постојању и одржавању што већег броја живих бића у

* Рад је написан у оквиру Програма истраживања Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за 2023. годину који се финансира из средстава Министарства, науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

њиховом најпотпунијем могућем достојанству, чиме се истовремено и обезбеђује потпун развој свих специфичности својствених самој њиховој природи¹.“ Међутим, да би се дошло до квалитетне реализације правних односа у друштву неопходно је да, тим поводом, буду осигуране две ствари и то- нормативна кохерентност правних правила у предметној области и њихова примена. Без ове две ствари не може ни бити осигурана реализација било којег правног односа. Уколико постоји нормативна регулисаност а да није обезбеђена њена адекватна примена и спровођење у пракси, може се рећи да је у питању систем који не функционише на правилан начин тј. на исправним темељима. Уколико је правна норма само "мртво слово на папиру" и уколико не постоји ефикасан начин за њено спровођење неће бити испуњен ни минимални услов за утврђење начелног става да је у питању функционални правни однос.

Већина правних теоретичара своју правну ученост и оспособљеност усмерава на тумачење и на прописивање односа који важе између људи. Међутим, не треба заборавити ни значај животиња у животима свих нас. Будући да је такође реч о живим бићима али о бићима које не одликује могућност мисаоног и језичког исказивања њихових проблема, неопходно је да се, самим тим, човек посвети анализи и уређивању свих питања која су у функцији заштите добробити животиња.

Предмет нашег рада ће бити нормативна анализа свих правних прописа донетих на нивоу јединица локалне самоуправе а који су посвећени овом питању али ће, поред тога, бити нужно и да се осврнемо и на неке највише опште правне прописе, како међународног тако и националног карактера, у којима се налази основ за доношење аката јединица локалних самоуправа.

2. Правни основ за доношење аката јединица локалне самоуправе у сфери заштите добробити животиња

Пошто се у нашем праву извешан значај даје изворима међународног права, њих ћемо, на првом месту, и поменути. У Савету Европе усвојено је неколико конвенција посвећених добробити животиња, као што су: Конвенција о очувању европског дивљег живота и природних станишта из 1979. године, Европска конвенција о заштити животиња у међународном превозу из 1968. године, Европска конвенција о заштити животиња које се узгајају на пољопривредним газдинствима из 1976. године, Европска конвенција за заштиту животиња за клање из 1979. године, Европска конвенција о заштити кичмењака употребљених за експерименталне и друге научне сврхе из 1986. године, као и Европска конвенција о заштити кућних љубимаца из 1987.

¹ О овоме више видети у оквиру докторске тезе која је 2012. године одбрањена на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, Матић, Д., *Теоријско-правна мисао Радомира Лукића*, Крагујевац, 2012, стр. 140.

године². Ваља, на овом месту, поменути значај и Универзалне декларације о добробити животиња из 2000. године³.

Потребу за заштиту добробити животиња је препознао и уставотворац и законодавац те се, самим тим, правни основ за нормативно доношење правних аката на нивоу локалних самоуправа може пронаћи како у највишем правном акту тако и у релевантним законским прописима у овој области. Наравно, на првом месту је од значаја Устав Републике Србије, као највиши правни акт у коме је, на начелном нивоу, јединицама локалне самоуправе поверено обављање послова који су од значаја за локалну самоуправу.⁴

Када смо на терену законских аката, најпре треба истаћи значај Кривичног законика Републике Србије⁵. У оквиру тог акта је инкриминисано и кривично дело- убијање и злостављање животиња⁶ које припада посебној групи кривичних дела - кривичних дела против животне средине. Осим поменутог

² Видић-Трнинић, Ј., *Правна заштита кућних љубимаца у домаћем законодавству*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, вол. 46, бр. 4/2012, стр. 306.

³ Детаљно о овоме видети у: Стојановић, Н., *Основни принципи Универзалне декларације о правима животиња*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, XLV/2004, стр. 146-148.

⁴ Прегледом члана 190 највишег правног акта може се уочити да је уставотворац поверио јединицама локалне самоуправе "каталог послова" који спадају у њихову надлежност, уз неопходан услов, да је та надлежност у складу са предметним законима. О овоме више видети у: *Устав Републике Србије*, Сл. гласник РС, бр. 98/2006 и 115/2021, чл. 189 ст. 3 и чл. 190 ст. 1 тач. 8.

⁵ *Кривични законик Републике Србије*, Сл. гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019.

⁶ Наведено кривично дело је инкриминисано чланом 269 предметног закона у оквиру којег су предвиђена три става. У оквиру првог става, инкриминисан је чин злостављања животиње. То се, у складу са овим прописом, може учинити на четири основна начина: убиством животиње, повредом животиње, мучењем животиње или било којом другом радњом која је подесна за злостављање животиње. У питању је основни облик кривичног дела за који је запређена новчана казна или казна затвора до две године. Осим основног облика, законом су предвиђена и два квалификована облика овог кривичног дела. Први облик који ово кривично дело чини посебно тешким јесте уколико услед било које од унапред побројаних радњи дође до злостављања већег броја животиња или уколико, пак, злостављана животиња припада посебно угроженој животињској врсти. Запређена казна је новчана казна или казна до три године затвора. Да би било речи о другом и најтежем квалификованом облику овог кривичног дела, неопходно је да се остваре два предуслова и то- први услов који је прописан алтернативно, а који се састоји у томе да је неопходно да појединац учествује у организацији, финансирању или је домаћин борбе међу животињама или, пак, да организује или учествује у клађењу у оваквим борбама али је неопходно да било коју од побројаних радњи врши из користољубља. За овај квалификовани облик је запређена кумулативно и новчана казна али и казна затвора од шест месеци до три године. Више о овом кривичном делу видети у: *Кривични законик Републике Србије*, Сл. гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019.

закона, овим путем истичемо и Закон о добробити животиња⁷ који, у суштини, и најдеталније уређује проблематику о којој је реч⁸. Овим законом су постављени правни темељи за квалитативно нови и генерално мање дискриминаторски однос човека према животињама⁹. "...Одговарајуће одредбе овог закона, којима је регулисан правни третман кућних љубимаца, свакако представљају квалитативни помак у правцу њихове адекватне заштите¹⁰". У оквиру њега су установљена општа начела којих се сви морају придржавати а којима се, на нарочит начин, постиже добробит животиња као живих бића. Први у низу начела на који се мора обратити пажња подразумева начело универзалности бола (... "на основу научних истраживања доказано је да су животиње... бића која поседују сличне осећаје као и људско биће, те у том смислу могу да доживљавају и трпе стрес, бол и патњу¹¹") који подразумева изношење и понављање доказане тврдње да животиње, слично људима, могу да осете бол и патњу те обавезу да људи у поступању са животињом и воде рачуна о овој констатацији. Друго, постоји обавеза човека да брине о добробити животиња, о њиховом адекватном збрињавању као и о посвећивању дужне пажње овом битном и начелно важном питању. Трећим начелом се, можда и најдоследније, преноси надлежност и на локалне самоуправе у овој области. Реч је о начелу интегралности којим се омогућава и осигурава да државни органи и јединице локалне самоуправе морају имати координисану снагу и рад по питању добробити животиња те да све своје нормативне акте, по том питању, међусобно ускладе. Мора се водити рачуна и о "начелу превенције и предострожности, које подразумева да свака активност која је у директној или индиректној вези са животињама мора бити планирана и спроведена тако

⁷ Закон о добробити животиња, Сл. гласник РС, бр. 41/2009.

⁸ Предметним законом је, посебан акценат, стављен на животиње које су у стању да осете бол, патњу, страх и стрес. Због посебне опасности којима животиње могу бити изложене, законом су посебно прописане неке ситуације у којима примена овог закона посебно мора доћи до изражаја. Најпре, ту треба поменути животиње које се користе у производне сврхе и сврхе прераде меса и месних прерађевина. Осим тога, списку треба придружити и животиње које се користе у научноистраживачке или медицинске сврхе односно сврхе које су у циљу унапређења нивоа и квалитета како научних истраживања тако и медицинске науке у целисти. Животиње које се користе на изложбама или такмичењима такође морају потпасти под овај режим. Ту припадају и све животиње које се користе као испомоћ у било којој врсти рада. Наравно, поставља се оправдано питање- на које животиње се примењују одредбе предметног закона? Реч је о четири категорије животиња- напуштене животиње, изгубљене животиње, кућни љубимци као и дивље животиње у заточеништву. Више о овоме у оквиру: *Закон о добробити животиња*, Сл. гласник РС, бр. 41/2009, чл. 2, ст 1, тач 1-7.

⁹ Стојановић, Н., *Правна заштита напуштених животиња у светлу Закона о добробити животиња*, Зборник радова: Екологија и право, Ниш, 2011, стр. 559.

¹⁰ Видић-Трнинић, Ј., *нав. чланак*, стр. 329.

¹¹ Пауновић, М., *Међународно-правна заштита животиња*, Зборник радова: Прилози пројекта институције правне државе у условима транзиције, Београд, 2003, стр. 209-210.

да представља најмањи ризик по живот и добробит животиња, људи и животне средине и заснива се на процени утицаја различитих начина коришћења животиња на њихов живот и добробит, као и на коришћењу најбољих расположивих технологија, средстава и опреме¹². Мора се водити рачуна и о одговорности власника које се изражава у томе да је он дужан да сноси трошкове збрињавања животиње у случају да више није у могућности да брине о њој¹³. Дакле, другим речима, наведеним законом је прописана општа и посебна обавеза бриге о добробити животиња¹⁴.

Осим овим законима, нарочито важним сматрамо навођење Правилника о условима за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме у објектима у којима се држе, узгајају и стављају у промет животиње у производне сврхе, начину држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и садржини и начину вођења евиденције о животињама¹⁵.

3. Нормативна анализа правних аката локалне самоуправе у сфери заштите добробити животиња на примеру Града Крагујевца

На нивоу града Крагујевца је, овим поводом, донето низ правних аката којима се на конкретан начин доприноси заштити добробити животиња. Свакако, централно место у том систему заслужује Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца¹⁶ из 2013. године, њен пречишћен текст из 2014. године као и измене и допуне поменуте одлуке које су учињене 2014. године, 2018. године и 2019. године.

¹² Закон о добробити животиња, Сл. гласник РС, бр. 41/2009, чл. 4, став 1, тачка 5.

¹³ Више о овим начелима: Закон о добробити животиња, Сл. гласник РС, бр. 41/2009, чл. 4, ст. 1, тач. 1-6.

¹⁴ Прописују се радње које је власник дужан предузети у циљу очувања и побољшавања добробити животиња али и све оно што му је забрањено да чини, и то посебно у ситуацијама које су напред наведене због тога што је, у тим ситуацијама, посебно угрожена њихова добробит.

¹⁵ Правилник о условима за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме у објектима у којима се држе, узгајају и стављају у промет животиње у производне сврхе, начину држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и садржини и начину вођења евиденције о животињама, Сл. гласник РС, бр. 6/2010, 57/2014 и 152/2020. У оквиру овог правилника, посебна пажња је посвећена условима који морају бити испуњени у погледу простора, просторија и опреме а који су од значаја за њихову добробит као и о начинима држања, узгајања и промета појединих врста животиња.

¹⁶ Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014.

На почетку ове одлуке се утврђују две важне ствари које се тичу тога које животиње потпадају под правно дејство ове одлуке али и питање које се тиче статуса лица које може бити држалац животиње¹⁷. Посебну пажњу завређују ограничења овог права власника, у ком случају није допуштено држање животиња на које се протеже правно дејство поменуте одлуке. У складу са тим "...домаће животиње могу се држати под условом да не угрожавају личну сигурност и имовину грађана, јавни ред и мир и животну средину, при чему услови и начин њиховог држања морају бити у складу са прописима о добробити животиња, ветеринарству, заштити природе, јавном реду и миру, својинско-правним односима и одредбама ове одлуке"¹⁸. На основу одредби Закона о добробити животиња, поменутом одлуком се разрађују обавезе држаоца животиње које он има у односу на животињу¹⁹.

Следећа битна ствар, утврђена овом одлуком, се односи на суштинско појашњење животиња које се могу подвести под појам кућних љубимаца као прве категорије домаћих животиња на које се протеже правно дејство ове одлуке. У складу са тим, то могу бити само пси и мачке уз један обавезан услов дефинисан одлуком а он се односи на то да пси и мачке јесу кућни љубимци само под условом да се они држе и користе ради дружења. Да би се добробит животиња, у овом случају, подигла на највиши могући ниво, будући да је термин "дружење" апстрактан појам под који се може подвести више различитих ситуација и околности, анализираном одлуком је утврђено, таксативно, шта највише угрожава добробит кућних љубимаца²⁰. Прецизно је утврђено и место на којем се поменуте животиње смеју држати како би се

¹⁷ У оквиру ње се јасно назначавача да су у питању само домаће животиње тј. оне животиње чији опстанак и развој зависи искључиво од човека а ту припадају: кућни љубимци, копитари, папкари, перната живина, голубови као и пчеле. Држалац животиње је њен власник.

¹⁸ *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014., чл. 5.

¹⁹ "Држалац животиње је обавезан да домаћу животињу држи на начин којим не угрожава њену добробит, предузима све неопходне мере како би обезбедио да се животињи не наноси непотребан бол, патња, страх, да јој обезбеди адекватан смештај, неопходну негу, правилну исхрану, одговарајуће хигијенско-санитарне услове простора у којем борави и здравствену заштиту у складу са Законом о ветеринарству и Законом о добробити животиња". Више видети у оквиру: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 6 ст. 1.

²⁰ "Пас и мачка као кућни љубимци не смеју се држати, репродуковати и користити за: 1. рад, односно вучу и ношење терета, осим раса паса које су прилагођене и обучене за ову намену; 2. исхрану, односно производњу хране, коже, крзна, као и у друге комерцијалне сврхе". Више о овоме видети у оквиру: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 11 ст. 1. тач. 1 и 2.

избегао њихов боравак у нехуманим животним условима²¹. Да би се заштитила њихова добробит, одлуком је утврђен и број кућних љубимаца које један власник може држати²².

Имајући у виду нарав и карактер појединих врста кућних љубимаца, доносилац одлуке је неке врсте животиња, предвидео као опасне. Опасан пас је онај пас који из, било којег разлога, може представљати опасност за себе или за околину²³. Међутим, доносилац одлуке је донео и низ других забрана које се односе на све врсте побројаних кућних љубимаца. Иако такви љубимци не представљају опасност за себе или за околину то не значи да је власницима тих животиња све дозвољено.

Забране о којима је реч се, по свом карактеру, могу поделити у најразличитије врсте. Имамо три врсте забрана. Прво, оне које су управљене на присуство животиња у одређеним јавним објектима²⁴. Друго, оне које су управљене на одређене радње које власници, због очувања добробити животиња, не смеју предузимати према њима²⁵. И треће, забране које су управљене на присуство животиња на јавним површинама²⁶.

²¹ У поменутом акту се држање животиња дозвољава у оквиру стамбених зграда, заједничких просторија стамбених зграда, породичних кућа као и у двориштима која припадају поменути објектима док је изричито забрањен боравак на терасама и другим сличним објектима које су без сталног надзора власника а на којима може доћи до угрожавања сигурности кућних љубимаца и њихове добробити и заштите.

²² "У објектима и двориштима држалац животиња може држати највише два пса и две мачке". О овоме више видети у: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 14 ст. 1.

²³ То је пас који: 1. без очигледног повода напада човека и наноси му телесне повреде или смрт; 2. без очигледног повода нападне другог пса и нанесе му тешке телесне повреде или смрт; 3. је узгајан, односно дресиран за борбе паса или нађен у организованој борби са другим псом; 4. је намењен за чување имовине или као телесни чувар; 5. је расе пит бул теријер или мешанац те расе, који не потиче из контролисаног узгоја; 6. је расе бул теријер, стафорд теријер, амерички стафорд теријер и мини бул теријер или мешанац тих раса. О овоме више видети у: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014., чл. 18 ст. 2. тач. 1-6.

²⁴ Анализираним одлуком је утврђен "каталог" јавних објеката у којима је забрањен приступ кућних љубимаца. Реч је о: 1. објектима и просторијама за здравствену заштиту грађана; 2. објектима и просторијама у којима се обавља васпитно-образовна делатност и обезбеђује смештај, боравак и исхрана деце, ученика и студената; 3. објектима за производњу, контролу и промет лекова; 4. објектима за производњу, смештај и промет животних намирница; 5. верским објектима; 6. јавним WC-има; 7. средствима јавног саобраћаја и 8. другим местима за која постоји обавештење о забрани увођења паса. Видети: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 29 ст. 1. тач. 1-8.

²⁵ Реч је о радњама којима се нарушава сигурност и добробит животиња, о радњама којима се наноси бол и патња животињама или о радњама којима се угрожава здравље

Следећа битна ствар, утврђена овом одлуком, се односи на суштинско појашњење животиња које се могу подвести под голубове и пернату живину као другу категорију домаћих животиња на које се протеже правно дејство ове одлуке. То, према одредбама одлуке, могу бити украсни голубови, голубови високолетачи као и голубови писмоноше. Предметном одлуком су, такође, као и у случају кућних љубимаца, одређена места за њихово чување²⁷.

И, на самом крају, посвећује се пажња и пчелама²⁸ као трећој категорији домаћих животиња на које се примењује предметна одлука.

људи односно животне средине. "Забрањено је: 1. злостављање животиња; 2. организовање борби животиња и учешће животиња у тим борбама; 3. напуштање животиња; 4. хушкање животиња на пролазнике или једне животиње на другу; 5. убијање животиња, осим у случајевима одређеним одредбама ове Одлуке и 6. остављање лешева уинутих животиња и њихових делова". Видети: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 30 ст. 1. тач. 1-6.

²⁶ "На површинама... забрањено је: - изводити кује у терању и болесне псе; - коришћење ових површина од стране професионалних тренера паса за обављање обуке паса; - остављање хране за псе; - шишање и четкање паса; ... - увођење, кретање и купање паса и мачака на јавним купалиштима (језеро у Шумарицама, отворени и затворени базени) и објектима за прераду воде за пиће на територији града Крагујевца, као и појење истих на јавним чесмама". Видети: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 31 ст. 1. тач. 1-4 и чл. 32.

²⁷ Голубови се могу држати у оквиру породичне стамбене зграде, у њеном дворишту, у припадајућим, за то унапред одређеним просторијама стамбене зграде, у помоћним и монтажним објектима, адекватним кавезима као и на крову или тавану. Код пернате живине, са друге стране, место њеног чувања зависи од броја пернате живине коју власник поседује. С тим у вези, ако власник поседује до 10 комада пернате живине, може је држати у породичним стамбеним зградама, у припадајућем дворишту или, у специјално изграђеним објектима или кавезима за ту намену. Уколико власник поседује више од 10 комада пернате живине, мора у дворишту стамбене заједнице изградити посебан објекат за ту намену за које се одобрење тражи од надлежног органа града за послове грађевинарства. Видети: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 34 ст. 1. и чл. 35 ст. 1 и 2.

²⁸ И овде се правни режим чувања разликује управо по критеријуму броја пчела које власник поседује. С тим у вези, "пчелињаци до 10 кошница могу се држати у дворишту породичне стамбене зграде, с тим што морају бити удаљени најмање 10 метара од регулационе линије стамбених објеката, објеката за држање животиња и објеката за снабдевање водом. Пчелињаци са преко 10 кошница могу се постављати односно држати само тако да су удаљени најмање 50 метара од јавних путева и стамбених зграда у суседству. Пчелињаци ... , на паши, морају имати видно истакнуто име и презиме и пуну адресу држаоца пчела, а кошнице морају бити обележене редним бројем". Видети: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 37 ст. 1-3.

Да би се добробит животиња још више појачала, предметном одлуком су дефинисани и начини одржавања хигијене на територији града Крагујевца. Познато је колико је хигијена битна и важна ствар за све па самим ти и за животиње. Њеним добрим спровођењем се подстиче не само благодет животиња него и заштита здравља како животиња тако и људи али и заштита животне средине коју сви морамо чувати и према којој се морамо односити на примерен начин. С тим у вези, на територији града Крагујевца је основано посебно јавно предузеће²⁹ које у својој надлежности има управо услуге зоохигијене. У предметној одлуци су таксативно предвиђене и надлежности поменутог јавног предузећа у сфери заштите добробити животиња. Служба "Зоохигијена" обала следеће послове: 1. хватање, збрињавање, ветеринарска нега и смештај напуштених и изгубљених животиња (паса и мачака), у прихватилиште за животиње; 2. организовање карантинског смештаја паса и мачака; 3. нешкодљиво уклањање лешева животиња са површина јавне намене до објекта за сакупљање, прераду или уништавање отпада животињског порекла као и из објеката за узгој, држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња; 4. контрола и смањење популације напуштених паса и мачака и 5. транспорт или организовање транспорта лешева животиња са јавних површина и објеката ... до објекта за сакупљање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину³⁰. У вези са овим предузећем, треба поменути, овом приликом, још два правна акта којима се врши регулисање цена њихових услуга а које је донела јединица локалне самоуправе. Реч је о "Решењу о давању сагласности на Ценовник комуналних послова хуманог збрињавања и старања о добробити напуштених, изгубљених и невластничких животиња у оквиру комуналне делатности зоохигијене за 2022. годину" и о "Решењу о давању сагласности "Јавном комуналном предузећу Шумадија" Крагујевац на Одлуку о Ценовнику комуналних послова хуманог збрињавања и старања о добробити напуштених, изгубљених и невластничких животиња у оквиру комуналне делатности зоохигијене за 2023. годину"³¹.

Осим јавног предузећа које у својој надлежности има заштиту добробити животиња, предвиђено је и постојање посебних прихватилишта за животиње. Прихватилиште за животиње је осмишљено као привремени објекат за смештај животиња. Одлуком се таксативно и наводи који пси и мачке³² могу и под којим условима бити смештени у прихватилиште.

²⁹ Више о томе видети: <https://www.jkpsumadija.rs/sr/o-nama/istorijat.html>, датум приступа: 26.10.2023.

³⁰ Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 38 ст. 2 тач. 1-5.

³¹ Више о томе на: <https://kragujevac.ls.gov.rs/extfile/sr/481/08/REGISTAR-AKATA-ZA-2022.-GODINU-SKUPSTINE-GRADA-KRAGUJEVCA.pdf>, датум приступа: 26.10.2023.

³² То могу бити: 1. напуштени и изгубљени пси и мачке; 2. пси и мачке чији власници, односно држаоци не могу више да се брину о њима; 3. пси и мачке који се у поступку

Такође, за посебну категорију животиња је предвиђен и карантин као посебан простор у који се привремено смештају животиње и то у случају да болују од неке заразне болести која може представљати опасност како за друге животиње, тако и за људе али и животну средину.

4. Закључна разматрања

Из предметног рада смо могли извући закључак да је питање добробити животиња једно од најважнијих питања око којег се морамо позабавити. То питање је важно јер је оно, као такво, прокламовано и свим важећим, како међународним тако и унутрашњим, изворима права. То се чини из потребе да се ниједна животиња не доведе у ситуацију да пати или да бива мучена само због тога што је животиња.

Град Крагујевац је и актима који су донети на нивоу локалне самоуправе такође прокламовао испуњење овог важног циља. Доношење одлуке коју смо нормативно анализирали представља веома важан корак ка том циљу. Установљена су правила која се тичу начина на који се мора поступати према животињама, начинима и местима на којима се животиње морају чувати али и органа и тела града који у својој примарној надлежности имају бригу о њима. Битно је да се анализираним актом локалне самоуправе у потпуности поштују сва она конститутивна и таксативно набројана начела која су, као таква, дефинисана и прокламована како међународним актима тако и законским прописима државе у којој живимо. Предвиђена су и правила за поступање према животињама које болују од заразних болести као и начини њиховог смештања. Такође, постављене су одређене забране и према власницима односно држаоцима тих животиња и то у виду радњи које они не смеју предузимати према њима али и у виду начина на који се та животиња приказује друштву у целини што обухвата начин понашања животиње на јавним површинама али и забране уласка у јавне објекте одређене врсте. Пошто животиње, за разлику од људи, нису самосвесна бића, ове забране директно обавезују власника (држаоца) животиње. Самим тим, одређена су и правила за животиње које могу бити сматране опасним као и начини њиховог функционисања, смештања и деловања у друштвеној заједници. Видимо да је на пољу нормативне регулисаности доста тога већ учињено те да треба и даље радити на усаглашавању наше регулативе са регулативом међународне заједнице ка којом стремимо.

инспекцијског надзора од стране ветеринарског инспектора одузму власницима, односно држаоцима; 4. пси и мачке који су у опасности и 5. пси и мачке који се у поступку административног извршења уклањају по решењу комуналног инспектора. Видети: *Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца*, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014, чл. 40 ст. 1 тач. 1-5.

*Srđan Đorđević, Ph.D., Full-time Professor
Faculty of Law, University of Kragujevac*

SERVICES OF LOCAL SELF-GOVERNMENT UNITS IN THE PROTECTION OF ANIMAL WELFARE

Summary

In this paper, the author will deal with the normative analysis of legal regulations in the sphere of animal welfare protection that were adopted at the local self-government level. In this way, it is necessary to check the constitutionality and legality of the aforementioned legal regulations, as well as the justification for their adoption. Emphasis will be placed on various aspects of this problem - both criminal and civil. Since it is a very complex area that emphasizes the interest and well-being of animals in the foreground, it is necessary to regulate this issue adequately normatively, but also to ensure the conditions for their implementation in practice.

Key words: *animal law, animal welfare and safety, local self-government unit, legal regulation, constitutionality, legality.*

Литература

- Видић-Грнинић, Ј., *Правна заштита кућних љубимаца у домаћем законодавству*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, вол. 46, бр. 4/2012.
- Матић, Д., *Теоријско-правна мисао Радомира Лукића*, докторска дисертација, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, 2012.
- Пауновић, М., *Међународно-правна заштита животиња*, Зборник радова: Прилози пројекта институције правне државе у условима транзиције, Београд, 2003.
- Стојановић, Н., *Основни принципи Универзалне декларације о правима животиња*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, XLV/2004.
- Стојановић, Н., *Правна заштита напуштених животиња у светлу Закона о добробити животиња*, Зборник радова: Екологија и право, Ниш, 2011.
- Закон о добробити животиња, Сл. гласник РС, бр. 41/2009.
- Кривични законик Републике Србије, Сл. гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019.
- Одлука о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца, Сл. лист града Крагујевца, бр. 32/2013 и 8/2014.
- Правилник о условима за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме у објектима у којима се држе, узгајају и стављају у промет

животиње у производне сврхе, начину држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и садржини и начину вођења евиденције о животињама, Сл. гласник РС, бр. 6/2010, 57/2014 и 152/2020.

Устав Републике Србије, Сл. гласник РС, бр. 98/2006 и 115/2021.

<https://www.jkpsumadija.rs/sr/o-nama/istorijat.html>, датум приступа: 26.10.2023.

<https://kragujevac.ls.gov.rs/extfile/sr/481/08/REGISTAR-AKATA-ZA-2022.-GODINU-SKUPSTINE-GRADA-KRAGUJEVCA.pdf>, датум приступа: 26.10.2023.